

ผลกระทบจากค่าเงินแข็งและการปรับตัวของภาคธุรกิจ

สุรีย์พร วานานุกัณฑ์ พรนภา ลีลาพรชัย
ปริญดา สุลีสถิร ไพบุลย์ พงษ์ไพเชษฐ

Economic Seminar

8 สิงหาคม 2554

หัวข้อการนำเสนอ

1. ผลกระทบต่อภาคธุรกิจ

2. ปัจจัยกำหนดความรุนแรง
ของผลกระทบ

3. การปรับตัวของ
ผู้ประกอบการ

4. บทสรุปและ
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

แนวทางในการประเมิน

มุมมองภาคธุรกิจ

- การสำรวจความเห็นผู้ประกอบการ (Survey)
- การสัมภาษณ์ ...

การศึกษาเชิงปริมาณ (แบบจำลอง)

- Exchange Rate Transmission
- Critical Baht

แบบสำรวจความเห็นผู้ประกอบการ (Survey)

- กลุ่มตัวอย่าง:** ฐานข้อมูลผู้ส่งออกนำเข้าจำนวน 2,071 ราย แบ่งตามขนาด (เล็ก กลาง ใหญ่) และกลุ่มอุตสาหกรรมสำคัญ 4 กลุ่ม โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมา 298 ราย

กลุ่มตัวอย่างแยกตามอุตสาหกรรม

กลุ่มเกษตรกรรม (Agriculture)	กลุ่มที่ใช้เทคโนโลยีสูง (Hi-tech)	กลุ่มที่ใช้แรงงานสูง (Labor-intensive)	กลุ่มที่ใช้วัตถุดิบในประเทศสูง (Resource-based)
<ul style="list-style-type: none"> สินค้าเกษตร (ข้าว ผักผลไม้) 	<ul style="list-style-type: none"> ยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วน, IC โลหะ พลาสติก เคมีภัณฑ์ กระดาษ 	<ul style="list-style-type: none"> เครื่องนุ่งห่ม อัญมณี เครื่องหนัง 	<ul style="list-style-type: none"> ผลิตภัณฑ์ยาง อาหารแปรรูป ไม้ เฟอร์นิเจอร์

- ระยะเวลาสำรวจ :** สิงหาคม – พฤศจิกายน 2553

- คำถามประกอบด้วย**

(1) ผลกระทบ (2) การปรับตัว และ (3) การป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

Business Liaison Program: BLP

- เป็นช่องทางแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจระหว่าง ropic. กับภาคธุรกิจ
- ropic. เข้าพบโดยตรง จัดสัมมนา และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์
- ครอบคลุมทั้งประเทศทุกภาคอุตสาหกรรม (700 รายต่อปี)

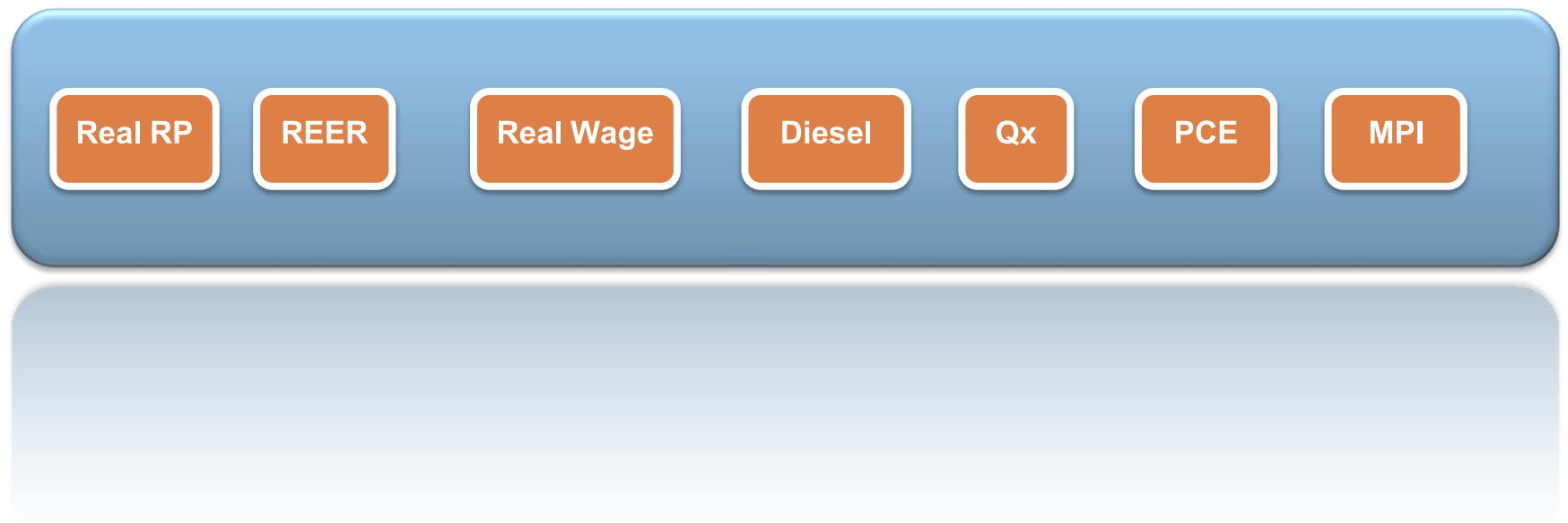

Exchange Rate Transmission

ประเมินผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อการผลิตในแต่ละภาคอุตสาหกรรม

Vector autoregressive (VAR)

- หมายเหตุ :
- 1. Optimal periods 2 lags
 - 2. ช่วงเวลาที่ศึกษา เป็นข้อมูลรายเดือน ตั้งแต่ปี 2543-2553
 - 3. เป็นข้อมูลรายบริษัท 1,500 ราย จากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

Critical Baht

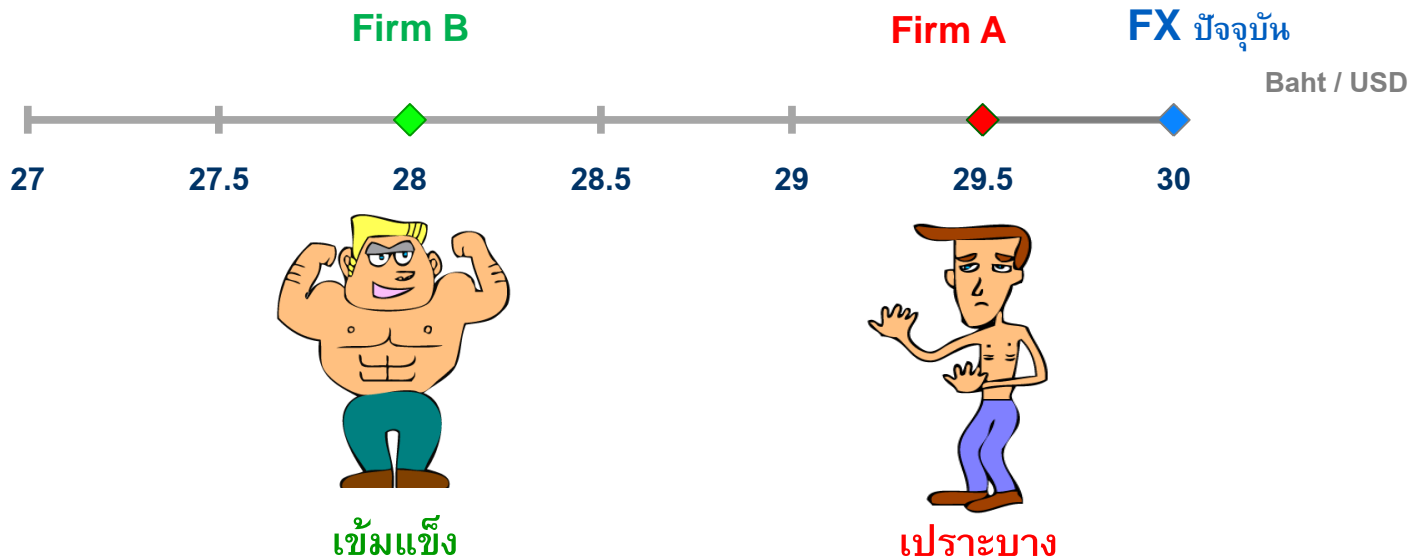
ประเมินความทนทานของภาคธุรกิจต่อค่าเงินที่เปลี่ยนแปลงไป

วิธีการศึกษา: คำนวณหาระดับอัตราแลกเปลี่ยนที่ทำให้กำไรของผู้ประกอบการเป็นศูนย์

$$\text{Profit} = [\text{Domestic sale} + (\text{FX}) * \text{Export sale}] - [\text{Cost of sale}] - [\text{Admin cost}] = 0$$

$$\text{FX (Critical Baht)} = \frac{\text{Cost of sale} + \text{Admin cost} - \text{Domestic sale}}{\text{Export sale}}$$

Critical Baht

หมายเหตุ

ช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษา: ไตรมาส 1 ปี 2543 – ไตรมาส 4 ปี 2553

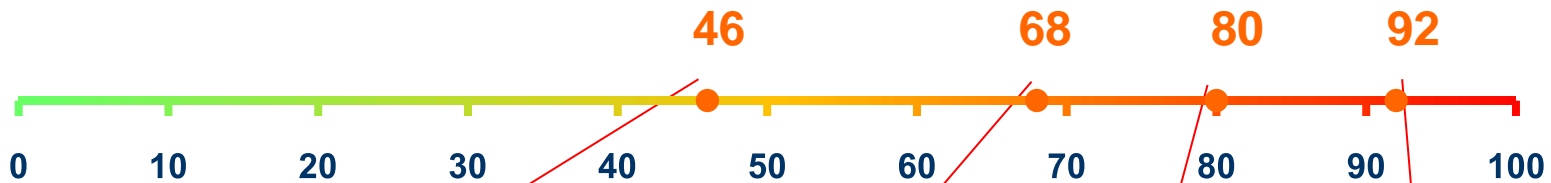
กลุ่มตัวอย่าง: ผู้ประกอบการภาคการผลิตใน SET จำนวน 130 ราย

1. ผลกระทบของค่าเงินต่อภาคธุรกิจ

ผลจากแบบสอบถามและ **BLP** พบว่า ธุรกิจที่มีจำนวนผู้ถูกกระทบมากที่สุด คือ กลุ่มเกษตรกรรม รองมาคือ กลุ่มที่ใช้แรงงานสูง และกลุ่มที่ใช้วัตถุดิบในประเทศสูง

ร้อยละของผู้ตอบที่ได้รับผลกระทบจากค่าเงินในแต่ละกลุ่ม

กลุ่มที่ใช้
เทคโนโลยีสูง

กลุ่มที่ใช้
วัตถุดิบในประเทศสูง

กลุ่มที่ใช้
แรงงานสูง

กลุ่ม
เกษตรกรรม

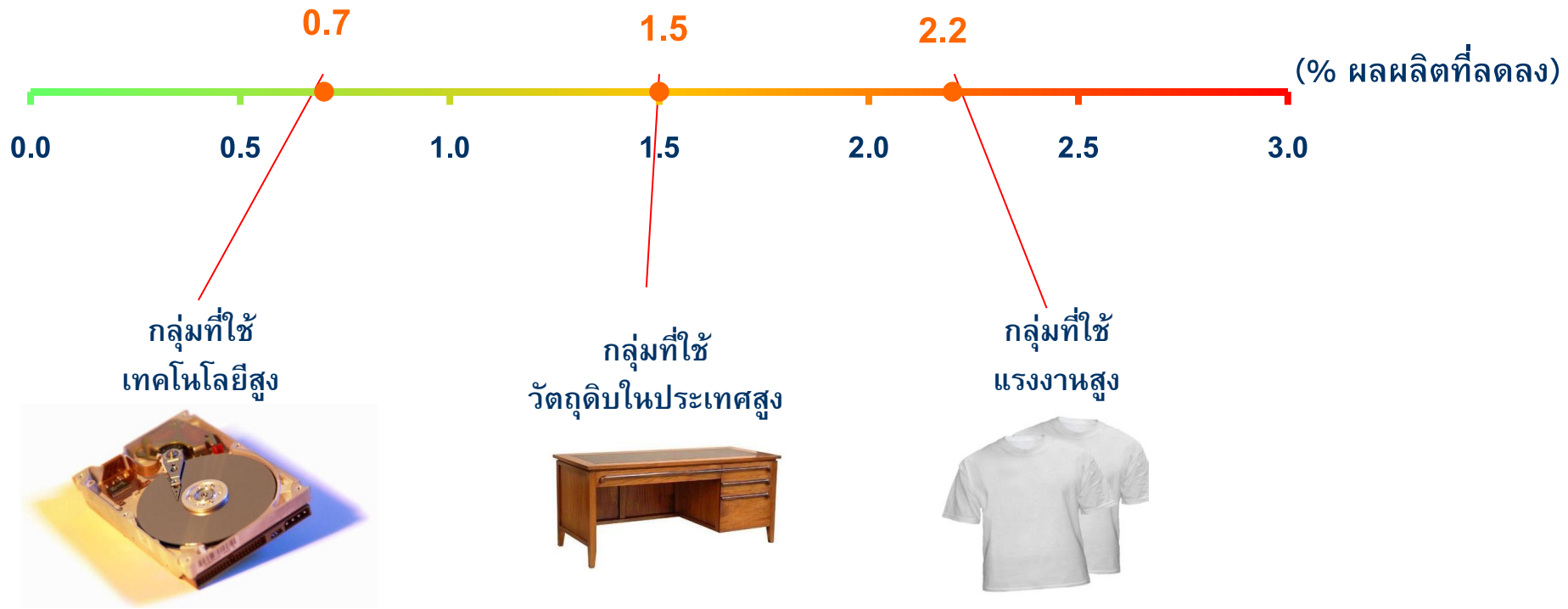

ผลกระทบต่อการผลิต

ผลจากแบบจำลองพบว่า

ธุรกิจที่ถูกระทบค่อนข้างมาก คือ กลุ่มที่ใช้แรงงานและกลุ่มที่ใช้วัตถุดิบในประเทศสูงเช่นกัน

Average output reduction (Shock REER แข็งค่าขึ้น 10%)

กลุ่มที่ใช้
เทคโนโลยีสูง

กลุ่มที่ใช้
วัตถุดิบในประเทศสูง

กลุ่มที่ใช้
แรงงานสูง

2. ปัจจัยสำคัญที่กำหนดความรุนแรงของผลกระทบ

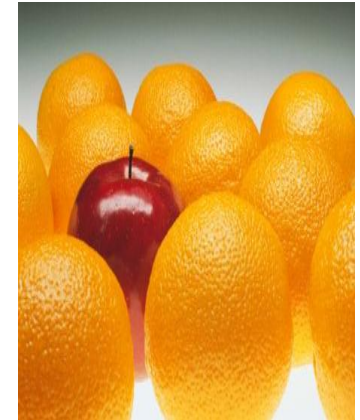
Size

Share

Skill

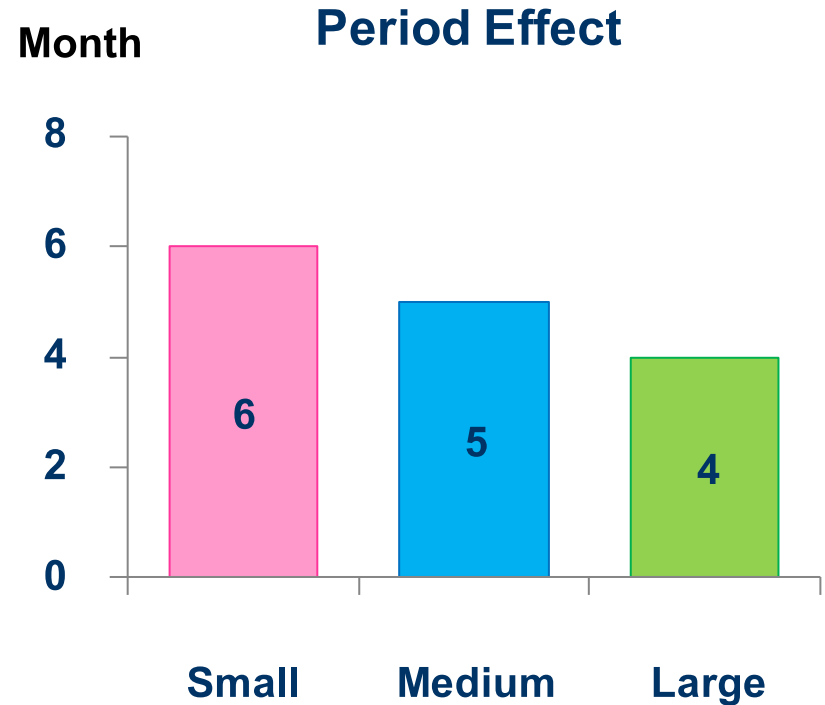
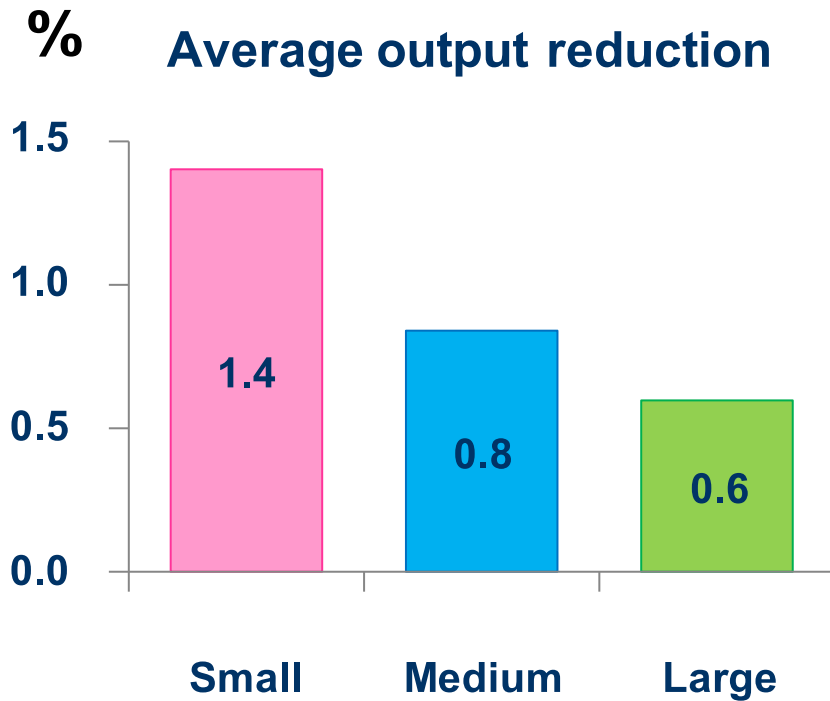
Special

ธุรกิจขนาดเล็กจะได้รับผลกระทบด้านการผลิตมากกว่า ขนาดกลางและใหญ่

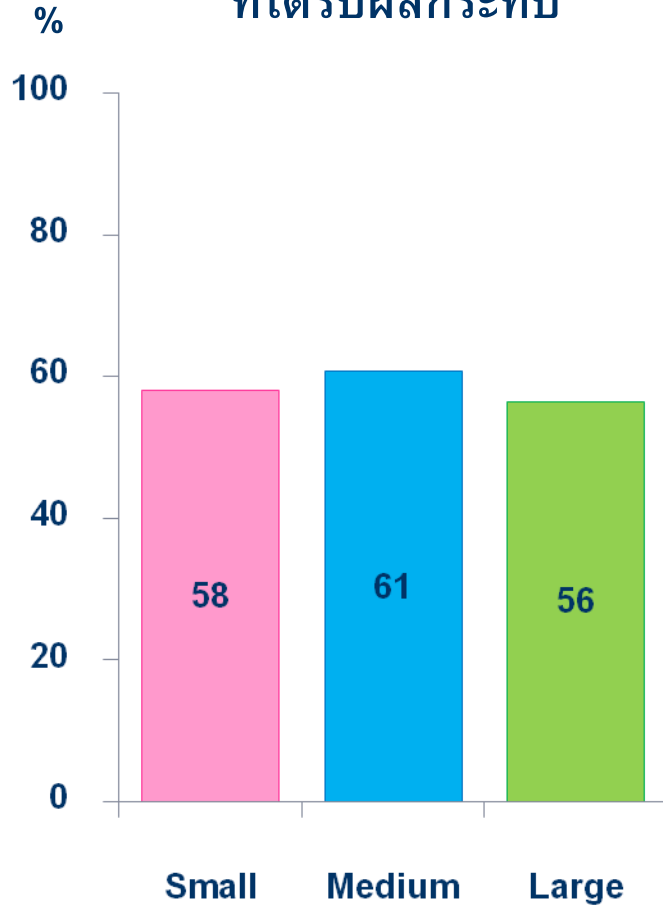
ผลกระทบต่อการผลิตเมื่อ REER แข็งค่าขึ้นร้อยละ 10

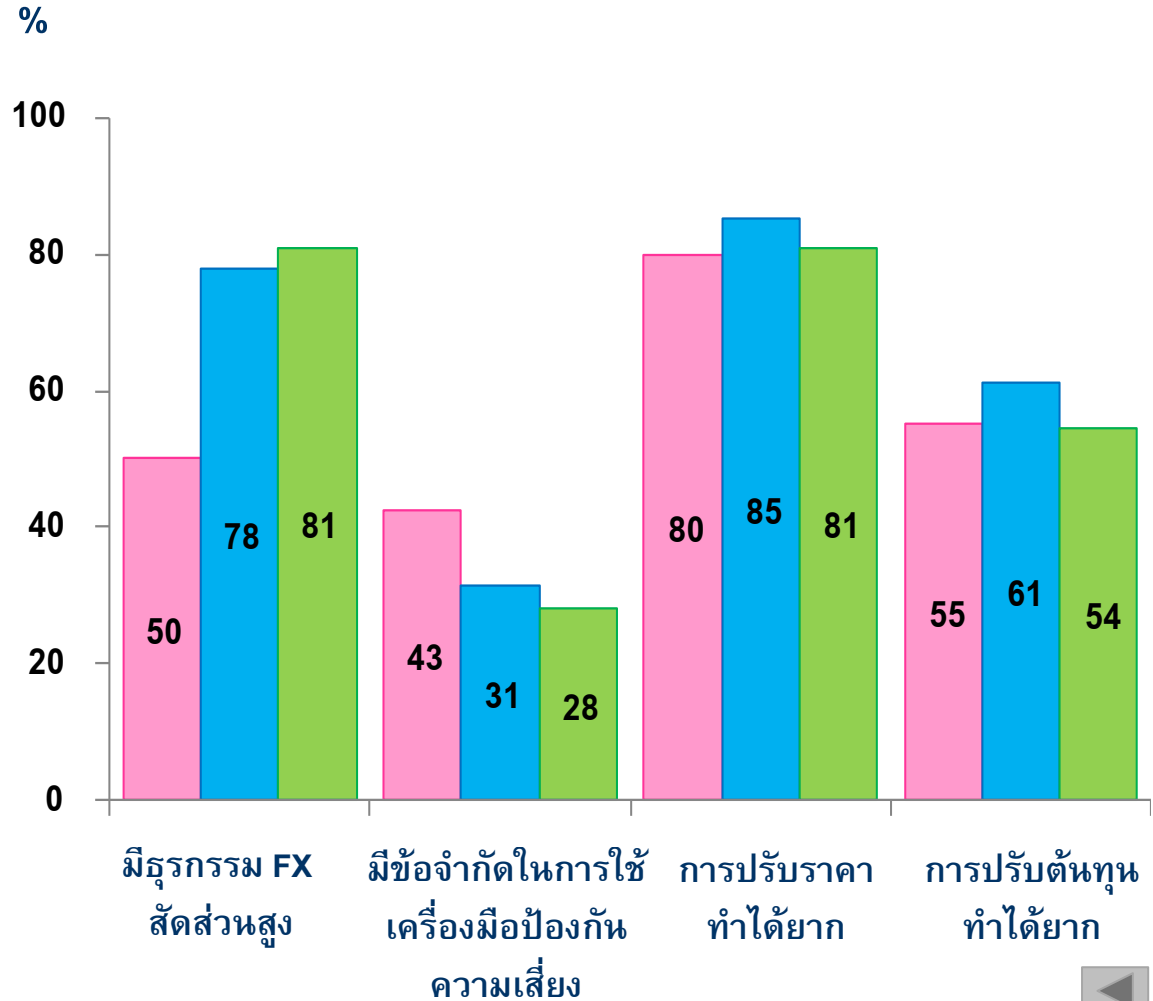

จาก Survey พบว่าธุรกิจแต่ละขนาดมีคนได้รับผลกระทบพอกัน แต่เหตุผลที่ได้รับผลกระทบแตกต่างกัน

จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ได้รับผลกระทบ

สาเหตุของผลกระทบ แยกตามขนาดธุรกิจ

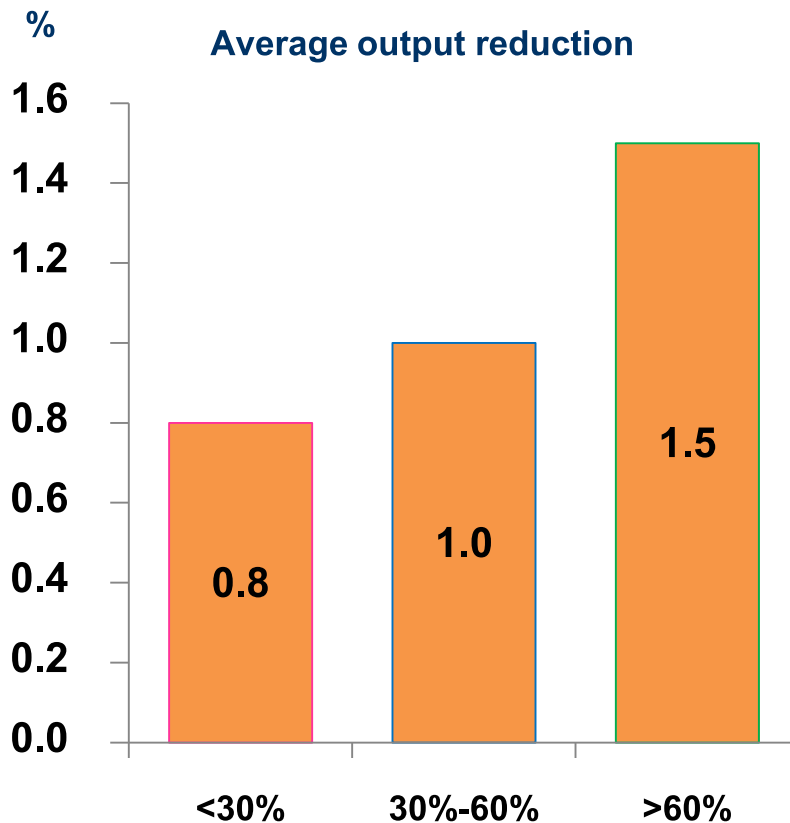

ที่มา: แบบสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการ

Natural Hedge สามารถช่วยลดผลกระทบของค่าเงินได้

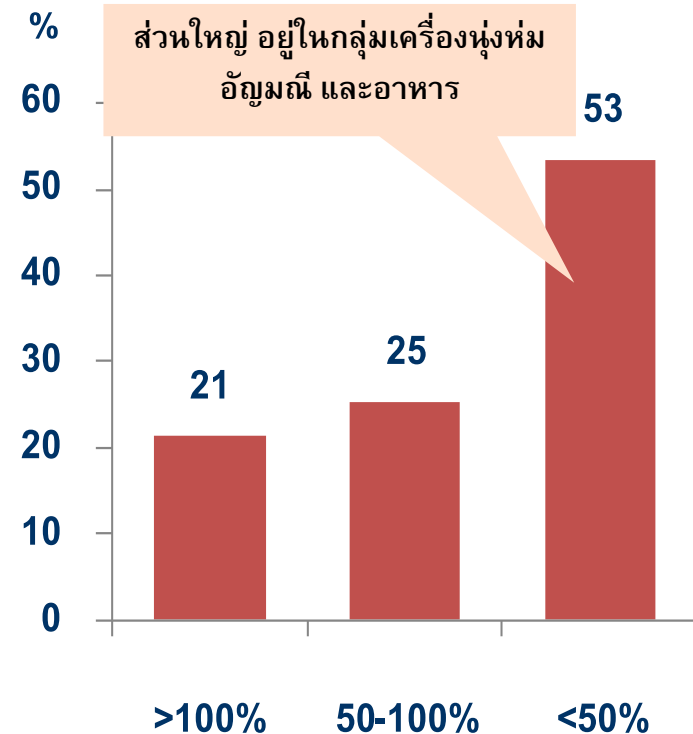
ผลกระทบต่อการผลิตเมื่อ REER แข็งค่าขึ้นร้อยละ 10

สัดส่วนปริมาณการส่งออกต่อปริมาณสินค้าที่ผลิต

ที่มา: แบบจำลอง Exchange Rate Transmission

จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้รับผลกระทบ*

สัดส่วนมูลค่านำเข้าต่อมูลค่าส่งออก (M/X)

ที่มา: แบบสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการ

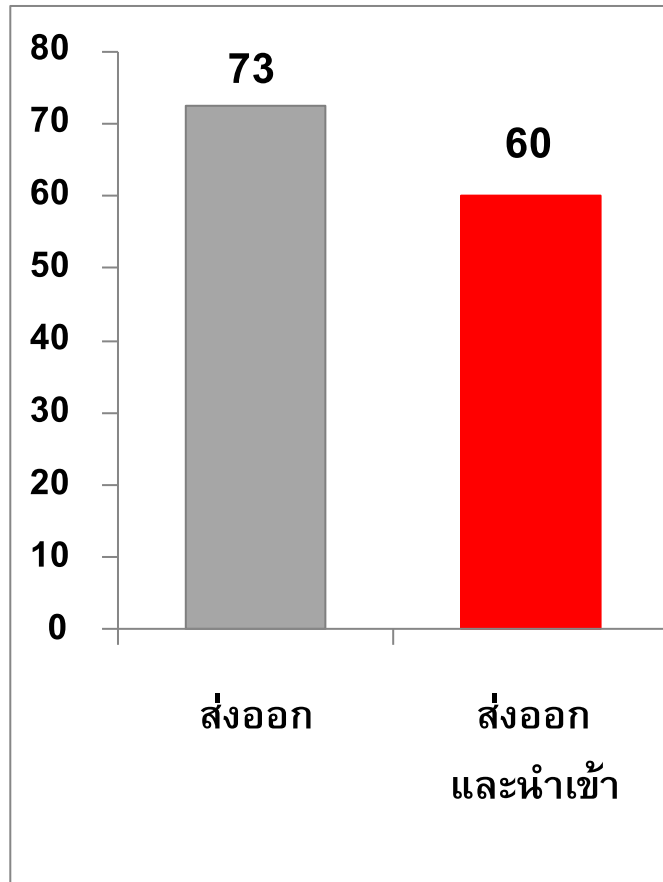

อย่างไรก็ดี Natural Hedge ก็ยังมีข้อจำกัด

จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม
ที่ได้รับผลกระทบ

%

ที่มา: BLP

ที่มา: แบบสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการ

ความชำนาญในการบริหารกิจการจะช่วยลดผลกระทบจากค่าเงินได้

อัตรากำไรที่เข้มแข็งมีส่วนสำคัญช่วย cushion ผลกระทบได้

- ประสบการณ์ในการบริหารธุรกิจ
- ประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยง

หากเงินบาทแข็งค่าจะกระทบต่อกำไรที่ลดลง บริษัทจึงทำธุรกรรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนทั้ง Forward และ Option นอกจากนี้บริษัทมีการนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ วิตามิน และเคมีภัณฑ์ร้อยละ 30 ซึ่งเป็น natural hedge อยู่ส่วนหนึ่งด้วย

เครือเบทาโกร ผลิตภัณฑ์อาหาร

“ส่วนค่าเงินบาทที่มีทิศทางแข็งค่าขึ้น โดยส่วนตัวมองว่าไม่น่ามีผลกระทบต่อการดำเนินงาน ผลมาจากธุรกิจได้มีการทำประกันความเสี่ยงเรื่องอัตราแลกเปลี่ยน(ฟอร์เวิร์ด) ไว้ล่วงหน้าแล้วประมาณ 1-2 เดือน”

บริษัททาฟาโก้ จำกัด (มหาชน)

(1) คุณสมบัติเฉพาะด้านโครงสร้างของแต่ละธุรกิจ

- ธุรกิจยางพารา (ไทยเป็นหนึ่งในผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก)

“แม้เงินบาทจะแข็ง แต่ก็ไม่ได้กระทบต่อการส่งออกยางพารามากนัก เพราะผู้ผลิตสามารถหาทางเพิ่มราคากับลูกค้าได้”

นายกสมาคมยางพาราไทย

- ธุรกิจชิ้นส่วนยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ (มีบริษัทแม่ในต่างประเทศ)

“สินค้าที่ส่งออกเป็นการรับจ้างผลิต คนซื้อคิดต้นทุนไว้แล้ว ฉะนั้นกำไรเยอะไม่มีทางทำได้ หากผู้ประกอบการรายไหนมีบริษัทแม่ช่วยก็ดีไป แต่บริษัทไทยแท้ ๆ ไม่รู้จะแบกต้นทุนไปได้อีกนานเท่าไร”

ประธานอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.)

(2) คุณสมบัติเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์ของแต่ละธุรกิจ

กลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบมากคือกลุ่มที่มีลักษณะผลิตภัณฑ์ ไม่แตกต่างจากคู่แข่งมากนัก

สัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าสินค้า
มีความแตกต่างจากคู่แข่งมาก

สัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้รับ
ผลกระทบจากค่าเงิน

ที่มา: แบบสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการ

สรุป ปัจจัยสำคัญที่กำหนดความรุนแรงของผลกระทบ

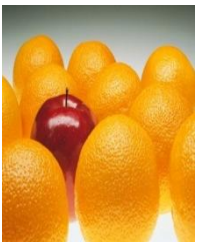
Size: ธุรกิจขนาดเล็กได้รับผลกระทบต่อการผลิตมากกว่าขนาดกลางและใหญ่ แต่มีสาเหตุของผลกระทบที่แตกต่างกัน

Share: Natural Hedge มีส่วนช่วยบรรเทาผลกระทบจากค่าเงินได้ แต่มีข้อจำกัดอยู่บ้าง

Skill: ความชำนาญในการบริหารกิจการและการใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยง เป็นสิ่งที่ช่วยรองรับผลกระทบของค่าเงินได้

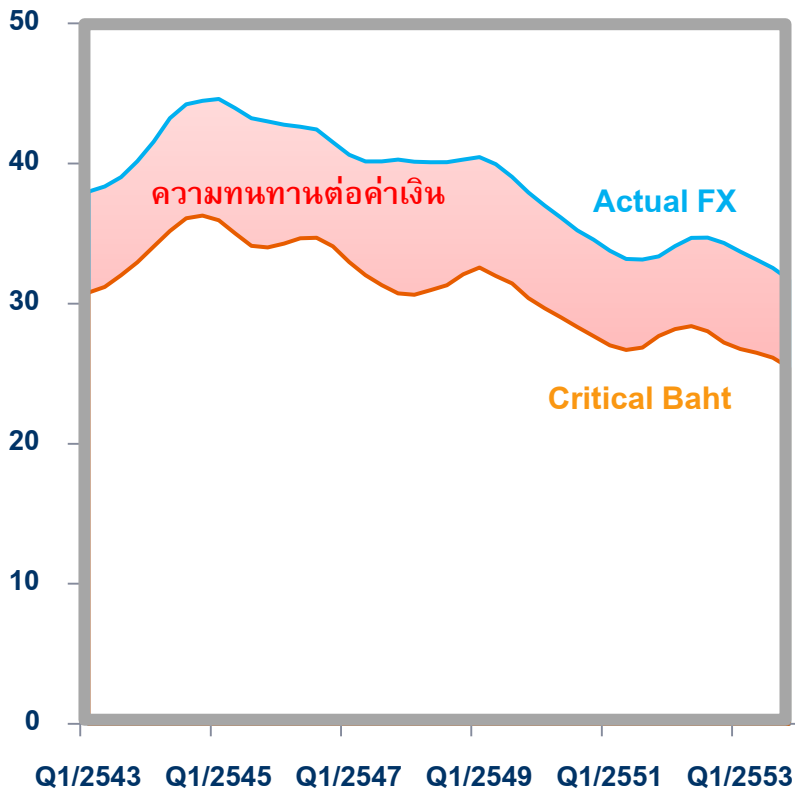

Special: ลักษณะพิเศษด้านโครงสร้างอุตสาหกรรมหรือผลิตภัณฑ์ช่วยเพิ่มอำนาจการต่อรองและบรรเทาผลกระทบจากค่าเงิน

3. การปรับตัวของผู้ประกอบการ (ขนาดใหญ่ที่อยู่ใน SET)

Critical baht value^{*,**} and Operating profit margin^{**}
of Manufacturing Sector on SET

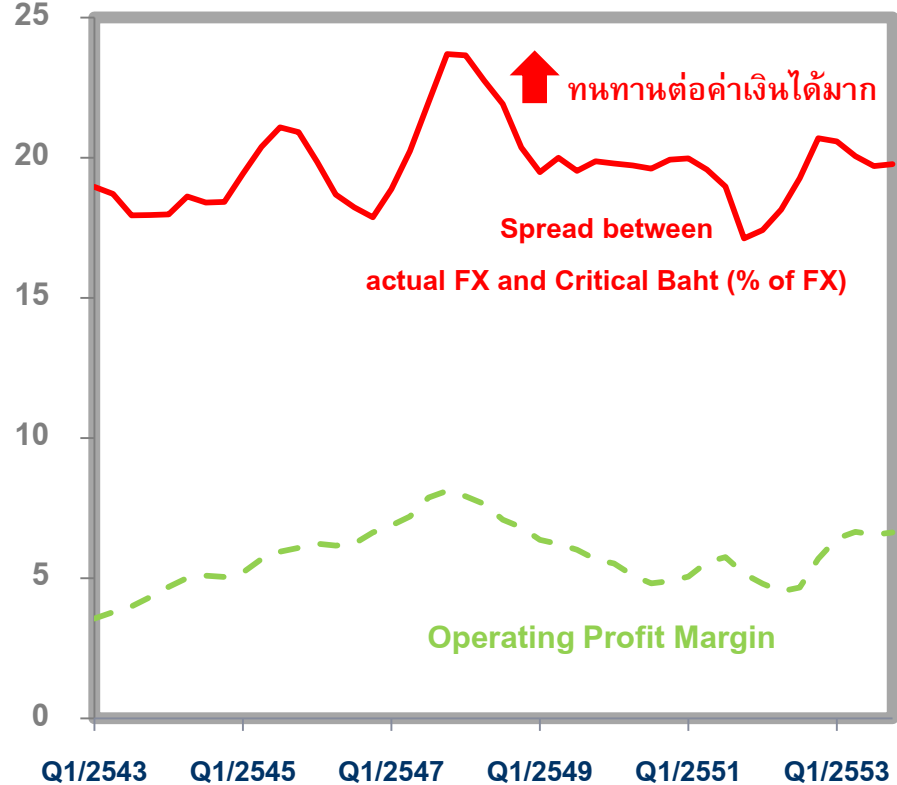
Baht / USD (4 quarters moving average)

Spread between

actual exchange rate and critical baht

% (4 quarters moving average)

Note: * Defined as the level of baht that generates zero profits

** Median value of firms that have profit

Source: Stock Exchange of Thailand, BOT's calculation

3. การปรับตัวของผู้ประกอบการ

Price

Place

Product

Protection

การปรับราคาขายในรูปดอลลาร์ สรอ. ทำได้ยาก

จำนวนบริษัทที่ตอบว่า การปรับราคาทำได้ยาก (%)

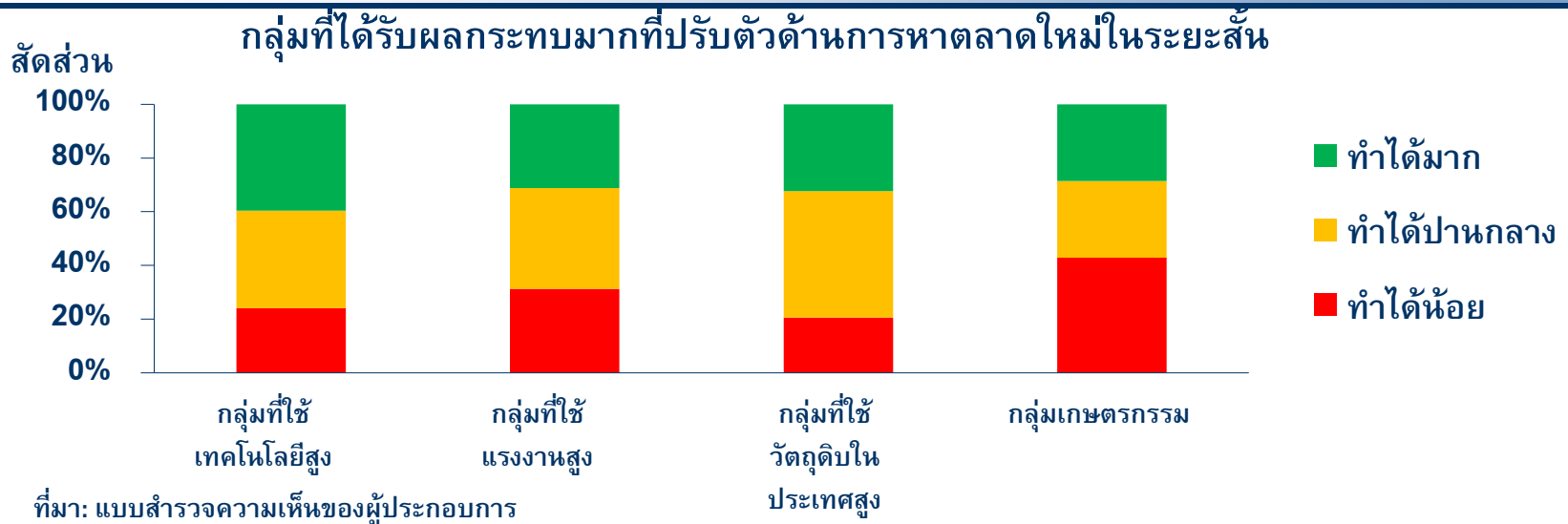
จำนวนบริษัทที่ตอบว่า ลูกคามีอำนาจต่อรองมากกว่าบริษัท (%)

ที่มา: แบบสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการ

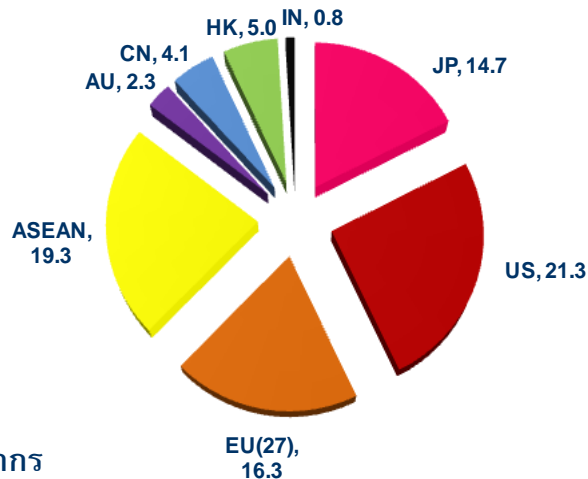

การหาตลาดใหม่ในระยะสั้นทำได้บ้าง แต่ในภาพรวม ยังไม่ชัดเจน

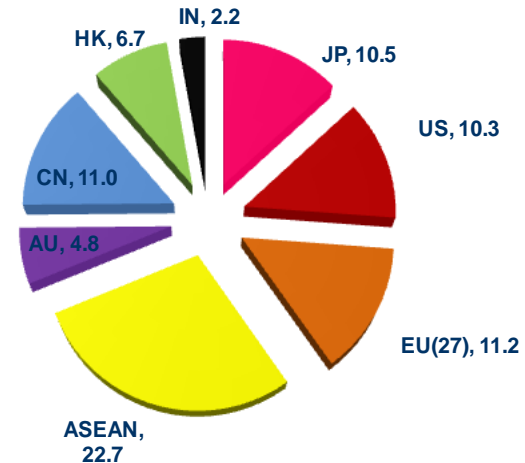

สัดส่วนการส่งออกของไทยไปยังตลาดสำคัญ (ร้อยละ)

ปี 2543

ปี 2553

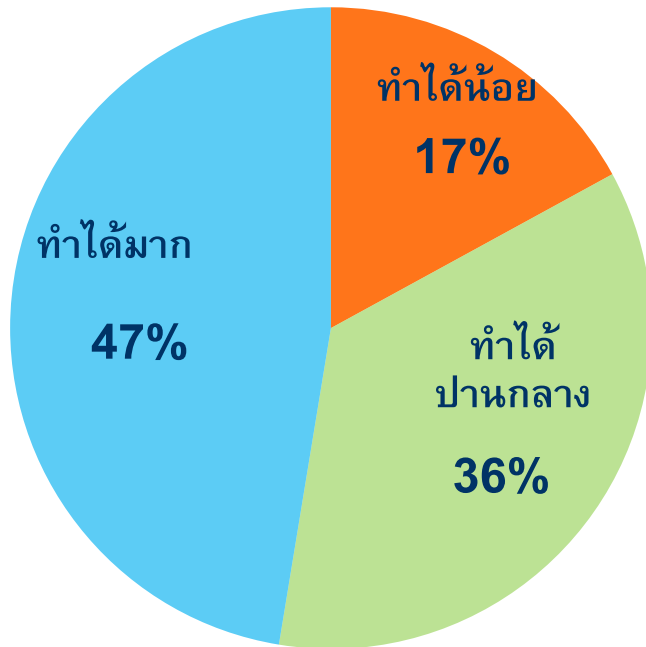

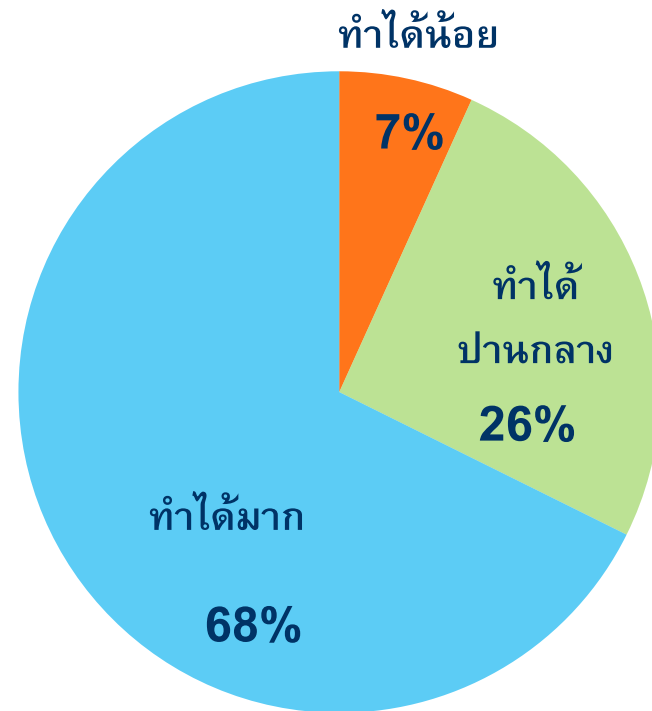
ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบให้ความสำคัญ

กับการปรับปรุงผลิตภัณฑ์และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในระยะยาว

ผู้ประกอบการที่เลือกสร้างมูลค่าเพิ่ม
ให้กับสินค้าและบริการในระยะยาว

ผู้ประกอบการที่เลือกปรับปรุงประสิทธิภาพ
สินค้าและบริการในระยะยาว

จาก Survey พบว่าผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็กไม่ได้เลือกปรับตัว โดยใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงเป็นอันดับต้น ๆ

การปรับตัวของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากค่าเงิน (5 อันดับแรก)

ระยะสั้น (ไม่เกิน 1 ปี)				ระยะยาว (1 ปีขึ้นไป)
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	
1	Protection	Place	Price	Place
2	Product (Efficiency)	Price	Product (Value Added)	Price
3	Product (Value Added)	Product (Efficiency)	Place	Product (Value Added)
4	Place	Product (Value Added)	Protection	Product (Efficiency)
5	Price	Protection	Product (Efficiency)	Protection

ในภาพรวม ธุรกิจทุกขนาดไม่ได้ใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยง อย่างสม่ำเสมอ

การใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนของธุรกิจ

% จำนวนผู้ตอบ
แบบสอบถาม

100%

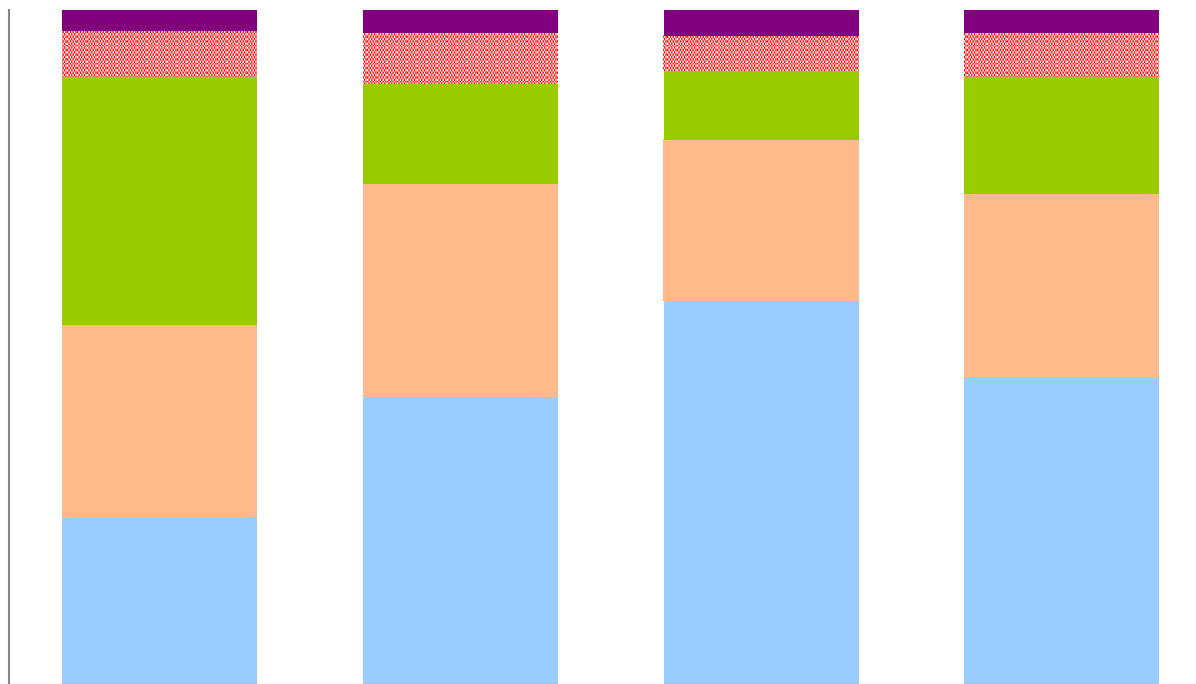
80%

60%

40%

20%

0%

ขนาดเล็ก

ขนาดกลาง

ขนาดใหญ่

รวม

- ไม่สามารถใช้
- ไม่ต้องการใช้
- ไม่เคยใช้
- ใช้ครั้งคราว
- ใช้ประจำ

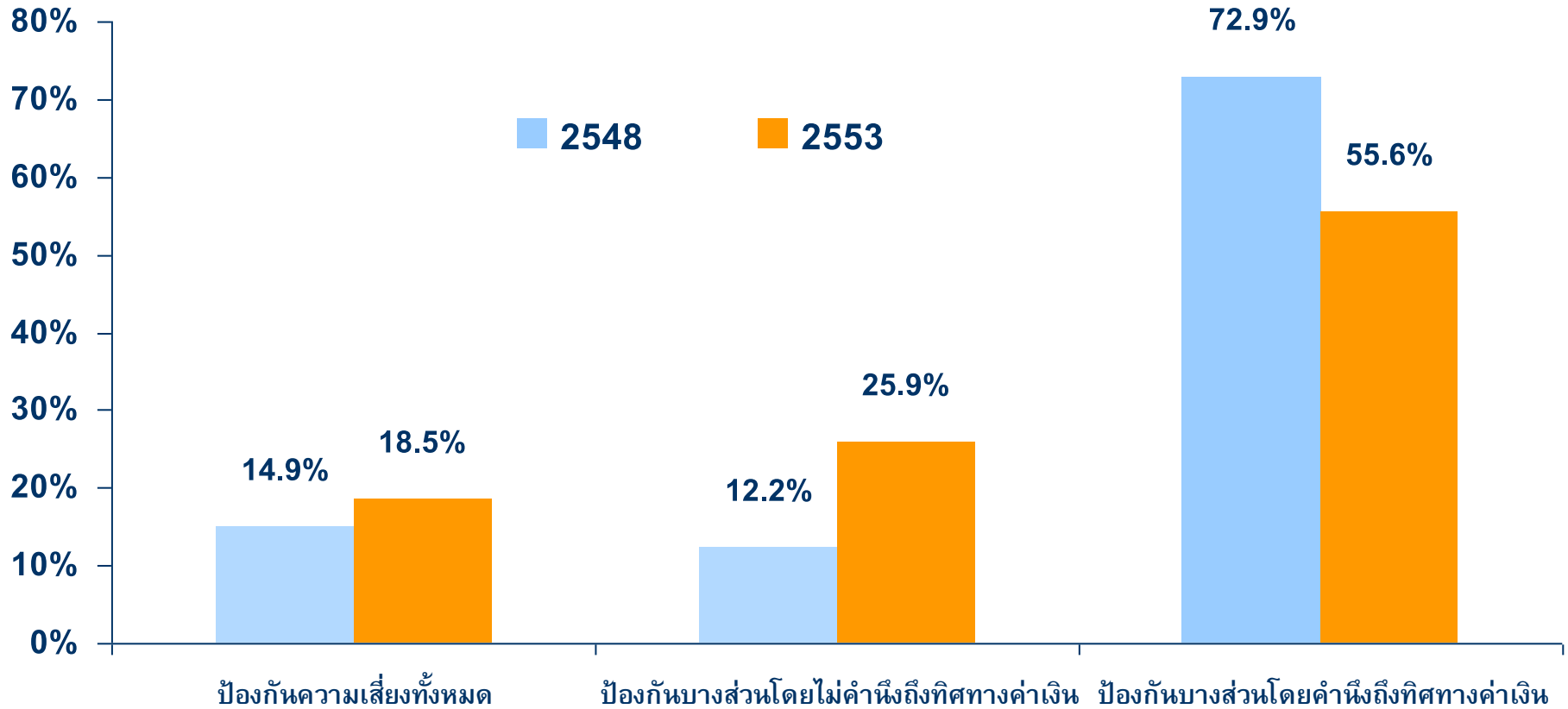
ที่มา: แบบสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการ

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีนโยบายการป้องกันความเสี่ยงเพียงบางส่วน โดยคำนึงถึงทิศทางของค่าเงิน

เปรียบเทียบผลสำรวจผู้ประกอบการปี 2553 และ 2548

% จำนวนผู้ตอบ

แบบสอบถาม

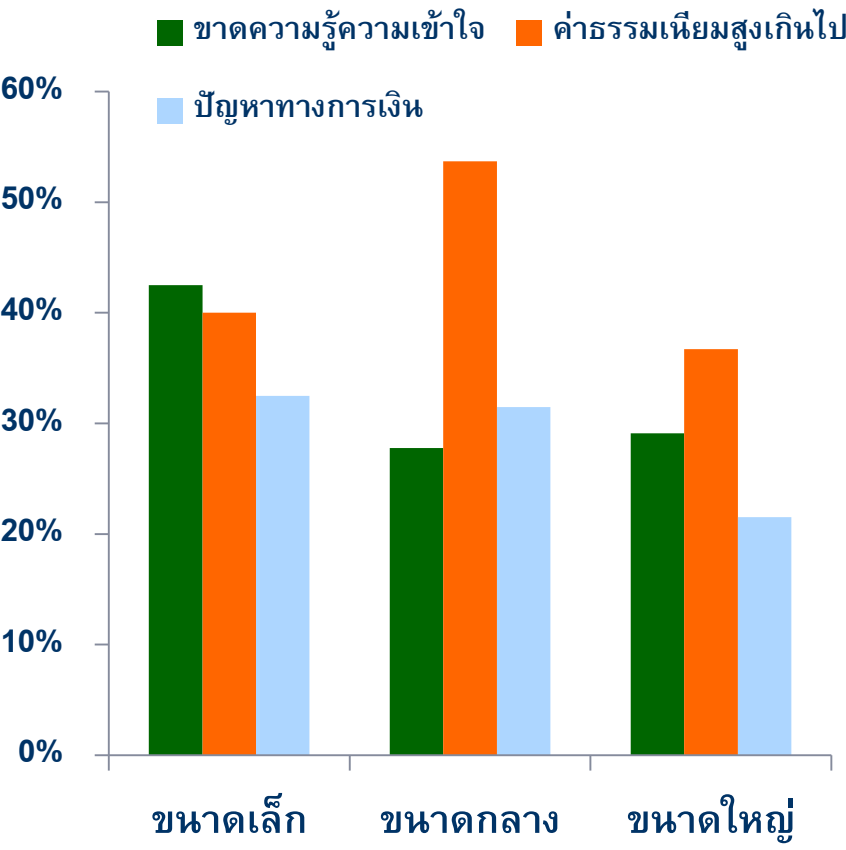

ที่มา: แบบสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการปี 2553 โดยทีมกลยุทธ์นโยบายการเงิน 2 สายนโยบายการเงิน ธปท. และงานศึกษาของ ยรรยง และคณะ (2548) ที่สอบถามธุรกิจถึงผลกระทบและการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

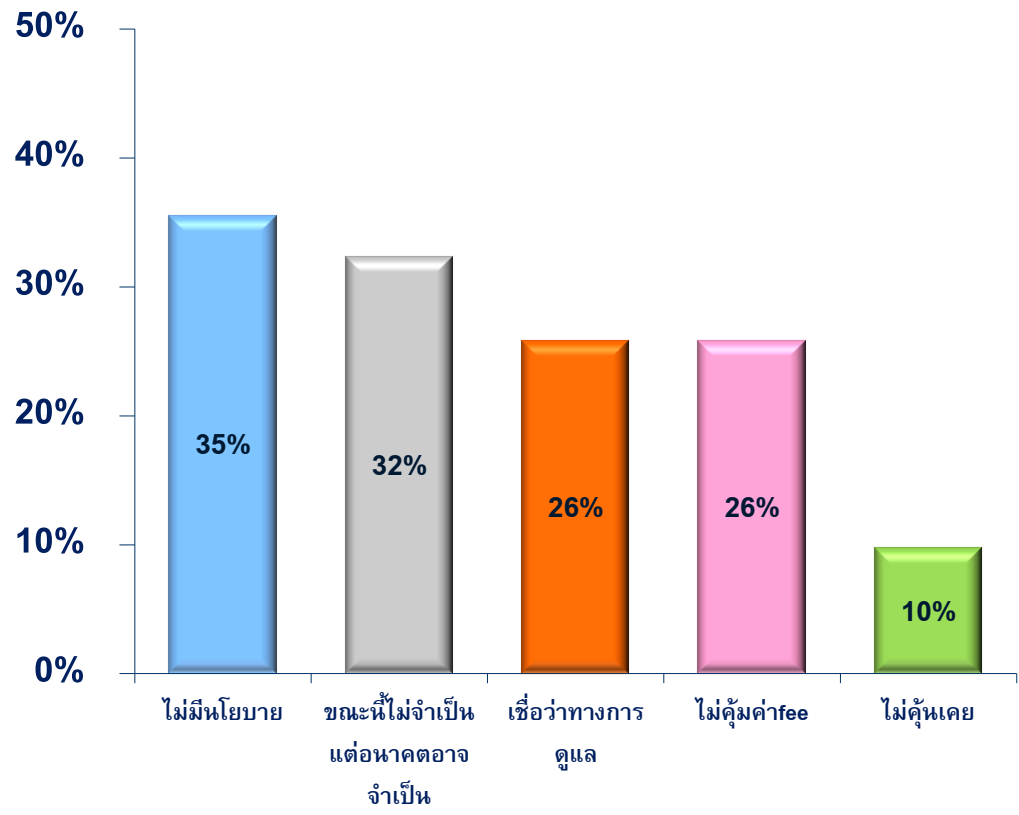

เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้เครื่องมือป้องกัน ความเสี่ยง และอีกส่วนหนึ่งเชื่อว่าทางการดูแล

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยง*

สาเหตุที่ผู้ได้รับผลกระทบแต่ไม่ต้องการใช้เครื่องมือฯ*

ที่มา: แบบสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการ

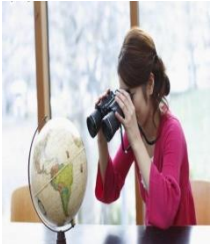
* ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

สรุป แนวทางการปรับตัวของภาคธุรกิจ

Price : ส่วนใหญ่ปรับได้ยาก จากอำนาจต่อรองที่น้อยกว่าลูกค้า

Place : ทำได้บ้างในระยะสั้น แต่ภาพรวมยังไม่ชัดเจน

Product : การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ทำได้ในระยะยาว และขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละอุตสาหกรรม

Protection : ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างเต็มที่

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ผลกระทบของค่าเงินที่มีต่อธุรกิจแต่ละขนาดมาจากสาเหตุที่แตกต่างกัน เช่น ความสามารถในการรองรับผลกระทบและพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยง
- **ที่ผ่านมา ผู้ประกอบปรับตัวได้บ้าง แต่ยังมีข้อจำกัดโดยเฉพาะในระยะสั้น**
- ธุรกิจขนาดกลางและเล็กไม่ได้ใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงเท่าที่ควร ส่วนหนึ่งจากการขาดความรู้ความเข้าใจ และคิดว่าทางการจะดูแลค่าเงิน
- **ทางการมีบทบาทในการสื่อสารให้ความรู้ความเข้าใจและกระตุ้นภาคธุรกิจเกี่ยวกับความสำคัญของบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน**
- ในระยะยาว ผู้ประกอบการจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันเชิงคุณภาพมากกว่าการแข่งขันด้านราคา รวมถึงเพิ่มความสามารถในรองรับผลกระทบจากค่าเงิน

ผลกระทบจากค่าเงินแข็งและการปรับตัวของภาคธุรกิจ

สุรียพร วนานุกัณฑ์ พรนภา ลีลาพรชัย
ปริญดา สุลีสถิร ไพบูลย์ พงษ์ไพเชษฐ

BOT Research Workshop

8 สิงหาคม 2554